

فصل اول: مطالعات منطقه ای

۱- موقعیت

۱-۱ موقعیت استان تهران

۱-۱-۱ موقعیت جغرافیایی: استان تهران وسعتی معادل ۳۲۱۲۸ کیلومتر مربع دارد و از شمال به استان مازندران، از جنوب به استان قم، از شرق به استان سمنان، از مغرب به استان قزوین و مرکزی محدود و مرکز آن شهر تهران است.

استان تهران در دامنه جنوبی سلسله جبال البرز واقع است که دارای ارتفاعات بلند و زمین های نسبتاً پستی استو مهم ترین کوه های این استان عبارتند از:

- دماوند با قله ای به ارتفاع ۵۶۷۰ متر

- کوه طالقان با ارتفاع ۳۸۰ متر

- توچال با ارتفاع ۳۸۷۰ متر

در قسمت شمالی استان به علت وجود کوه های مرتفع و گسترش آن ها دشت های وسیعی به چشم می خورد. ولی در قسمت جنوبی به

ویژه در جنوب غربی و شرقی استان دشت های حاصلخیز نظیر کرج، ری و ورامین وجود دارند.

این استان بین ۲۴ تا ۳۶ درجه عرض شمالی و ۵۰ تا ۵۳ درجه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ واقع است.

۱-۲ جمعیت استان تهران

جمعیت استان تهران بر اساس سرشماری ۶۵، ۷۰، ۷۵ به ترتیب ۸۷۵۴۷۳۶ و ۹۹۸۰۵۹۹ و ۱۱۱۷۶۲۳۹ نفر اعلام شده است. بر این اساس نرخ رشد استان در دوره های ۷۰-۶۵ و ۷۵-۷۰ و ۷۵-۶۵ به ترتیب ۲/۷٪ و ۲/۳٪ و ۲/۵٪ بوده است.

۱-۳ موقعیت شهرستان تهران در استان تهران

شهرستان تهران یکی از شهرستانهای استان تهران است که در مرکز این استان واقع شده و مرکز آن شهر تهران است. این شهرستان دارای ۱ شهر به نام تهران است. همچنین شهرستان تهران دارای ۲ بخش، ۲ دهستان، ۶۱ آبادی دارای سکنه و ۲۷ آبادی خالی از سکنه است.

۱-۴ جمعیت

در آبان ۱۳۷۵، جمعیت شهرستان تهران ۶۷۹۴۳۴۸ نفر بوده است. از این تعداد ۶۷۵۸۸۴۵ نفر ساکن نقاط شهری ۳۵۳۵۶ نفر ساکن در نقاط روستایی و بقیه غیرساکن بوده اند. از جمعیت ساکن در نقاط روستایی شهرستان ۱۹۴۳۳ نفر را مردان و ۱۵۹۲۳ نفر را زنان تشکیل داده اند و نسبت جنسی در این جمعیت نشان می دهد که در مقابل هر ۱۰۰ نفر زن ۱۲۲ نفر مرد وجود داشته است در آبان ۱۳۷۵ از کل خانواده های شهرستان، ۱۶۶۰۵۱۷ خانوار ساکن در نقاط شهری و ۱۴۲۳ خانوار ساکن در نقاط روستایی و ۱۰۸ خانوار غیر ساکن بوده اند.

در این شهرستان میانگین تعداد افراد در خانوارهای معمولی ساکن در نقاط روستایی ۴/۲ نفر بوده است. در نقاط روستایی این شهرستان بیشترین تعداد خانوار، مربوط به خانوارهای ۴ نفر و کمترین مربوط به خانوارهای ۱۰ نفر و بیشتر است. در آبان ۱۳۷۵ از ۳۰۷۰۰ نفر جمعیت ۶ ساله و بیشتر نقاط روستایی شهرستان ۸۵/۱۴

درصد باسواد بوده اند. نسبت باسوادی برای مردان ۸۲/۷۹ درصد برای زنان ۸۳/۰۹ درصد بوده است. در آبان ۱۳۷۵ افراد شاغل و بیکار (جویای کار) در مجموع ۱۴/۷۹ درصد از جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر ۴۱/۷۹ درصد از جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر نقاط روستایی شهرستان را تشکیل می داده اند. این نسبت برای مردان ۷۰/۹۳ درصد و برای زنان ۴/۳۹ درصد بوده است.

۱-۵ شناسایی دهستان سولقان

ویژگیهای جغرافیایی و طبیعی دهستان سولقان

دهستان سولقان در شمال غرب شهرستان تهران یا جهت شمال شرق در موقعیت ۵۱ درجه ۹ دقیقه تا ۵۱ درجه و ۱۹ دقیقه طول شرقی و ۳۵ درجه و ۴۹ دقیقه تا ۳۵ درجه و ۲۵ دقیقه عرض شمالی واقع شده است. آخرین تقسیمات سیاسی شهرستان تهران در سال ۱۳۷۵ این دهستان جزء بخش کن بوده و روستای طالقان در حال حاضر به عنوان مرکز دهستان سولقان مطرح می باشد و کلیه ۱۴ روستای دهستان سولقان به عنوان مرکز اداری به این روستا مراجعه

دارند. همچنین این روستا به دلیل قرارگیری در دره سولقان و راه آسفالته عبوری از روستا در مسیر امام زاده داود به عنوان یک مرکز تفریحی گردشگری و تفریحی در روزهای گرم تابستان مطرح است. این روستا دارای ۴ روستای بهداشتی درمانی شامل کشار، سنگن، رندان و کیگا می باشد. اهالی روستا جهت مقاطع تحصیلی دبیرستان و بالاتر بجز دبیرستان دخترانه سال اول ناچار به مراجعه به تهران می باشد لازم به ذکر است قرارگیری روستا در جوار این شهر و پایتخت کشور یعنی تهران تاثیر خاصی بر نحوه استفاده از خدمات عمومی این شهر گذاشته است. به گونه ای که بسیاری از نیازهای روستا و حتی اشتغال منطقه ۹ و سکونت را تحت تاثیر خود قرار داده است.

۱-۶ بررسی منابع طبیعی دهستان سولقان

۱-۷ منابع آب ورودی ها

مهمترین منبع آب منطقه رودخانه های جاری اعماق دره هایی می باشد که از قله اطراف به صورت چشمه سارها جاری می شود.

اصلی ترین رودخانه عبوری از کنار دهستان رودخانه سولقان می باد که در تابستان سالهای کم آب خشک می گردد.

۸-۱ پوشش گیاهی

در منطقه سولقان همانند بسیاری از نقاط در ارتفاعات به سبب سنگ لایخی بودن کشت غلات بسیار محدود می باشد در مقابل انواع درختان میوه های سردسیری در شیارها و قعر دره ها بسیار مطلوب رشد نموده و محصولات از قبیل گیلاس، آلبالو، هلو و گردو... فراوان می باشد. پوشش مراتع نیز در مناطق یا شیب متوسط و ارتفاع نسبتاً کمتر وجود دارد. و از جمله گیاهان خودرو منطقه عبارتند از: گون، کما، گرزنگ، کوروا، هله بو، کریش، قارچ، کاسنی، ختنی، قدمه، خاکشیر، گل گاو زبان، والک، تمشک و ...

۹-۱- بررسی ویژگیهای انسانی و دموگرافیک دهستان

جمعیت، بعد خانوار، نرخ رشد:

دهستان سولقان شامل ۱۴ روستا به مرکزیت روستای سولقان با توجه به آمار رسمی محل در سال ۱۳۴۵ دارای ۳۲۰۵ نفر جمعیت و

۶۱۶ خانوار بوده است. در سال ۱۳۷۵ جمعیت روستا به ۴۲۹۲ نفر و ۱۰۲۴ افزایش داشته است که نشان نرخ رشد ۹۸٪ درصدی طی ۳۰ سال می باشد.

لازم به ذکر است طی دوره هیا آماری ۱۳۵۵ و ۱۳۶۵ هیچ گونه آماری به دست نیامده است. در سال ۱۳۷۵ بالاترین جمعیت متلق به روستای سولقان با ۱۳۹۹ نفر و پائین ترین آم مربوط به روستای سنگان نو با ۴ نفر و طالون با ۷ نفر بوده است.

۱۰-۱ سواد در سطح دهستان

طبق آمار سال ۱۳۷۵ از ۴۳۳۰ نفر جمعیت ۶ ساله و بیشتر یعنی واجب التعلیم ۳۲۹۱ نفر باسواد می باشند که ۷۶ درصد را تشکیل می دهند. دراین بین روستای سنگان نو با صفر درصد با شواد، کمترین و روستای سنگان پائین و کشار سفلی و کشار علیا با ۸۲ درصد باشواد بیشترین تعداد باسوادان را دارا می باشد.

۱۱-۱ وضعیت اشتغال دهستان

در آمارگیری سال ۱۳۷۵ تعداد شاغلین دهستان ۱۳۶۶ نفر می باشد که ۲۵ درصد جمعیت ۱۰ سال به بالا را شامل می گردد. از طرفی بار تکفل افراد شاغل به متور متوسط $\frac{1}{2}$ نفر می باشد در مجموع روستای طالون و امامزاده داود با ۸۶ و ۵۳ درصد شاغل بالاترین و روستای رندان با ۱۷ درصد کمترین شاغل را دارا است.

۱۲-۱ مهاجرت و روند رشد جمعیت و پیش بینی جمعیت آینده در

دهستان

نرخ رشد دهستان سولقان طی سالهای ۱۳۴۵ تا ۱۳۷۵ معادل ۹۸٪

بوده است این در حالی است که نرخ رشد مناطق روستایی کشور

۱/۶۲٪ و نرخ رشد کل کشور طی این ۳۰ سال ۲/۶۳ درصد بوده

است و نشانه ماجر فرصتی روستاهای منطقه می باشد. البته به دلیل

نداشتن آمار دوره های آماری ۱۰ ساله این موضوع دقیقاً قابل تجزیه

و تحلیل نمی باشد. جهت پیش بینی جمعیت ۱۰ ساله آتی روستا با

نگرش خوشبختانه نسبت به تحقق سیاستهای دولت در جهت رونق

اقتصادی روستا و حفظ جمعیت و جلوگیری از مهاجرت و همچنین

عوامل بیرونی از جمله رشد بیکاری در شهرها که خود عامل

بازدارنده از مهاجرت روستا به شهر است. نرخ رشد تا سال ۱۳۹۰

معادل ۱/۸ درصد فرض گردیده است در نتیجه جمعیت دهستان در

سال ۱۳۹۰ برابر ۵۹۹۲ نفر پیش بینی می گردد.

جمعیت و نرخ رشد دهستان سولقان

سال	جمعیت	درصد	نرخ رشد و مناطق	نرخ رشد
آماري		نرخ رشد	روستايي کشور	کل کشور
۱۳۴۵	۳۲۰۵	%۹۸	۱/۶۲	۲/۶۴
۱۳۷۵	۴۲۹۲			

۱-۱۳ بررسی چگونگی و نحوه خدمات موجود در دهستان سولقان
با توجه به بررسی به عمل آمده بر روی ۱۴ روستای حوزه نفوذ
دهستان سولقان در خصوص امکانات موجود، روستای امامزاده
داود، رندان، سنگان پائین و سولقان دارای راه آسفالتی بوده و
روستای سنگان وسط راه مالرو داشته مابقی دارای راه خاکی
میباشند کلیه روستاها به غیر از طالون دارای آب، برق و تلفن می
باشند همچنین در بعد آموزشی روستای سولقان، کشار علیا، وردیج
دارای نهضت سوارآموزی و مدرسه راهنمایی می باشند. و کلیه
روستاها به غیر از سنگان نو، طالون و اریوش دارای دبستان بوده و
در کلیه روستاها فقط سولقان دارای دبیرستان می باشد.
از بعد درمانی روستاهای رندان، سنگان پائین، کشار علیا، واریش و
وردیج دارای خانه بهداشت و روستاهای سولقان و رندان مرکز
بهداشتی و درمانی هستند و کلیه روستاها به غیر از سنگان نو،
طلون و کشار سفلی دارای حمام می باشند. همچنین روستاهای

امامزاده داوود و سولقان دارای مخابرات بوده و کلیه روستاها به غیر از سنگان نو و طالون دارای شورای اسلامی می باشند.

پاسگاه فقط در امامزاده داود وجود دارد و روستاهای امامزاده داود، سنگان وسط، کشار سفلی، رندان، واریش و وردیج دارای پایگاه بسیج می باشند سنگان وسط و وردیج دارای شرکت تعاونی روستایی می باشند. کلیه روستاها به غیر از سنگان نو و طالون دارای مسجد می باشند و روستای رندان، سنگان پائین و سنگان وسط، سولقان، کشار علیا، واریش و وردیج دارای حسینیه بوده و روستاهای امامزاده و سولقان دارای زیارتگاه باشند.